

Giovanbattista Giraldi Cinthio, „Povídka o Maurovi“ z knihy *Hecatommithi* (1565)

POVÍDKA O MAUROVI

Z knihy „Sto povídek“ („Hecatommithi“) Giovanbattisty Giraldiho Cinthia (1504–1573)

Přeložili J. Pokorný a Z. Stříbrný.

Převzato z knihy William Shakespeare, *Othello: Tragedie o patnácti scénách*.
Přeložil E. A. Saudek. Praha: Orbis, 1953: str. 214–224.

Kapitán Maur se ožení s benátskou dámou, jeho praporečník ji obviní u manžela ze záletnictví; praporečník má zabít muže, který je pokládán za záletníka; kapitán zabije svou ženu, je obžalován praporečníkem, Maur se nepřizná, ale protože jsou tu jasné stopy, je vypovězen; a zločinný praporečník, domnívaje se, že škodí jiným, připraví si bídnou smrt.

V Benátkách žil kdysi jakýsi Maur, velmi statečný a odvážný muž, který osvědčil ve válečných výpravách velkou prozíravost a velkého ducha, a proto byl velice vážen Signory, kteří, odměňující zásluhy, prospívali tím zájmům Republiky. Stalo se, že urozená dáma podivuhodné krásy, jménem Disdemona, jata nikoliv ženskou zálibou, nýbrž Maurovými přednostmi, zamilovala se do něho. A on, přemožen krásou a ušlechtilou myslí oné dámy, stejně si ji zamiloval, a Amor jim byl tak přízniv, že se spojili manželským svazkem, třeba rodičové té dámy dělali vše, co bylo v jejich silách, aby se provdala za jiného. Pokud žili manželé v Benátkách, žili v takovém souladu a spokojenosti, že mezi nimi nepadlo jiné slovo než slůvko lásky.

Přihodilo se, že Signorové benátské se usnesli vystřídat vojsko, které měli posádkou na Cypru. Za velitele oddílu, který tam posílali, vyvolili Maura. A ten, ač se zprvu velmi radoval ze cti, již se mu dostalo (neboť tak vysokého důstojenství se nedostává leč osobám vznešeným, spolehlivým a věrným, které osvědčilý udatnost), nicméně pociťoval stále menší radost, kdykoli mu přišla na mysl délka té cesty a nebezpečí, jež na ní čeká, a kdykoliv pomyslí, že zůstává Disdemonu v starostech. Dáma neměla na světě jiného potěšení než Maura a byla velmi spokojena, že tak mocná a vznešená Republika vydala jejímu manželu takové svědectví o jeho přednostech. Nemohla se dočkat chvíle, kdy se manžel nalodí se svým oddílem a kdy ho bude doprovázet při tak významném poslání. Ale velmi ji trápilo, když viděla Maura tak sklíčeného. A protože nevěděla, jaký je toho důvod, oslovila ho jednoho dne při jídle:

– Řekněte mi, Maure, proč nyní, když se vám dostalo od Signorie tak čestné hodnosti, jste tak zasmušilý?

Maur řekl Disdemoně:

– Potěšení z pocty, které se mi dostalo, zahání láska k tobě, neboť vidím, že musí dojít k jedné z dvou možností: buď, že tě vezmu s sebou a vydám nebezpečstvím moře; nebo, nemám-li tě vydat tomu nebezpečí, že tě nechám v Benátkách. První by mi bylo velmi za těžko, neboť všechny trampoty, které bys snášela, a všechna nebezpečí, kterým bys byla vydána, by mě sužovaly nejvyššími útrapami. A za druhé, kdybych tu opustil, musil bych sám sebe nenávidět. Neboť kdybych se rozloučil s tebou, rozloučil bych se se svým vlastním životem.

– Manželi můj, odpověděla na to Disdemona, jaké myšlenky vás to pronásledují? Proč se znepokojujete takovými otázkami? Chci jít s vámi, ať půjdete kamkoliv. Skrz plameny bych s vámi šla stejně tak, jako s vámi teď pojedu přes vody – v bezpečí, a na pevně stavěné lodi. A jestli vás opravdu čekají útrapy a nebezpečství, chci je snášet s vámi. Bála bych se, že mě málo milujete, kdybyste byl přesvědčen, že chci raději zůstat zde v bezpečí, než abych rovným dílem snášela stejná nebezpečí s vámi. Proto si přeji, abyste se připravil na cestu tak radostně, jak odpovídá významu vašeho postavení.

Maur, rozradostněn těmi slovy, objal ženu, vášnivě ji políbil a pravil:

– Bůh ti zachovej na dlouho tolik lásky, ženo má drahá! –

Giovanbattista Giralaldi Cinthio, „Povídka o Maurovi“ z knihy *Hecatommithi* (1565)

A nedlouho nato oblékl zbroj, vydal rozkazy potřebné pro zdar výpravy a vstoupil na loď se ženou a celým svým oddílem. Napjali plachty po větru a vydali se za svým cílem. Moře bylo po celý ten čas klidné a tak dorazili na Cypr.

V Maurově oddílu byl jakýsi praporečník – člověk pěkného vzhledu, ale nejzločinnější povahy, jakou kdy svět viděl. Maur si ho velice oblíbil, neboť neměl nejmenšího tušení o jeho zkaženosti. Ten člověk totiž, jakkoliv byl zbabělec až do hloubi duše, zakrýval velkohubou, nadutou řečí a svým chováním zbabělost svého ducha, takže Maur byl přesvědčen, že je to druhý Hektor nebo Achilles. Ten ničema vzal s sebou na Cypr rovněž svoji ženu, krásné a počestné děvče. Byla Italka, a proto ji Maurova žena velice milovala a pobývala s ní po větší část dne.

V Maurově oddílu byl také velitel škadrony, kterému byl Maur nad jiné přátelsky nakloněn. Ten býval častým hostem v Maurově domě a často večeríval s Maurem a jeho ženou. Paní věděla, jak je milý jejímu manželu, a proto ho vyznamenávala svou přízní. A Maura to velmi těšilo.

Zločinný praporečník, nic nedbaje na věrnost, jíž byl povinován své ženě, nic nedbaje na přátelství, na věrnost a na vděčnost, jimiž byl povinován Maurovi, zamiloval se horoucně do Disdemony. Upjal se vši myslí jen k jediné myšlence: jak dosáhnout, aby se s ní mohl potěšit. Ale netroufal si vyjevit svou vášeň, neboť se bál, že se to Maur doví a že ho pak bez váhání zabije. Snažil se tedy rozličně, co možná nejméně zjevnými náznaky, přivést paní k přesvědčení, že je do ní zamilován. Ale Disdemona nemyslí na nikoho než na Maura a nevěděla si ani v nejmenším ani praporečníka ani koho jiného. Ať dělal co chtěl, aby se dovtípila, všechna námaha byla marná. A praporečník si vzal do hlavy, že příčinou jeho neúspěchů je láska paní Disdemony k onomu veliteli škadrony.

Přemýšlel, jak by ho odstranil Disdemoně s očí. A nezanášel se jen takovými myšlenkami – jeho láska k Disdemoně se změnila v nejprudší nenávisť. Usilovně přemítal, jak sprovodit velitele škadrony se světa a jak to nastražit, když se on sám nemůže potěšit s Disdemonou, aby se z ní netěšil ani Maur. Rozvážil všeliké možnosti, všechny zločinné a ničemné, a nakonec se rozhodl, že ji u manžela očerní ze záletnictví a že Maura přivede k přesvědčení, že záletníkem je velitel škadrony. Znaje však nadobytou Maurovu lásku k Disdemoně a jeho přátelství k veliteli škadrony, dospěl k jasnému závěru, že bez prohnání podvodů Maura nezviklá a nepřiměje ho, aby věřil jak jednomu tak druhému. Proto se rozhodl vyčkat, až mu čas a příležitost ukážou cestu, po které by došel k svému zločinnému cíli.

Netrvalo dlouho a Maur zbavil velitele škadrony hodnosti za to, že na stráži vytasil na jakéhosi vojáka meč a zranil ho. Disdemona to nesla těžce a mnohokrát se snažila smířit zas manžela s velitelem škadrony. Maur se tehdy zmínil zločinnému praporečníku, jak ho žena trápí pro velitele škadrony a že se bojí, že mu nakonec nezbude, než vrátit zas provinilci hodnost. V tu chvíli se ničema rozhodl rozhodit síť lží a pravil:

- Paní Disdemona má přece důvod, aby na něho shlížela blahovolnými očima.
- A proč?, zeptal se Maur.
- Nechci se plést mezi muže a ženu, odpověděl praporečník, ale mějte oči otevřené a uvidíte to sám.

Praporečník o tom nechtěl dál mluvit, ač se Maur snažil přimět ho k tomu. I tak však zanechala ta slova v Maurově mysli cosi jako bodavý osten a Maur, přemítaje, co měla znamenat, stával se čím dále tím trudnomyslnějším.

Jednoho dne se Disdemona opět snažila zmírnit jeho hněv na velitele škadrony a prosila ho, aby pro jediný nepatrný prohřešek nezapomínal na tolikaleté služby a přátelství, zvláště když se poraněný voják a velitel škadrony už usmířili. To Maura rozhněvalo:

– Máš to, Disdemono, vážné důvody, že se tak starostlivě ujímáš toho člověka! Není ani tvůj bratr ani příbuzný, aby ti musil tolik ležet na srdci!

Paní pravila jemně a pokorně:

Giovanbattista Giralaldi Cinthio, „Povídka o Maurovi“ z knihy *Hecatommithi* (1565)

– Nehněvejte se na mne, prosím – nic jiného mě nevede než bolest, že jste se zbavil tak vzácného přítele, za jakého jste sám prohlašoval velitele škadrony. Nedopustil se přece tak těžké, chyby, aby za ni musil snášet takovou potupu. Ale vy Maurové jste od přírody tak prudké povahy, že vás každá maličkost pohne k hněvu a k pomstě.

Ta slova pohněvala Maura ještě víc. – Mohu to dokázat, když nevěříš! A za příkoří, které se mi stalo, přijde pomsta a zadostiučinění!

Paní byla ohromena tou řečí. A když viděla, jakým hněvem k ní manžel zahořel pro její chování, odpověděla poníženež:

– Žádný jiný než dobrý úmysl mě vedl, abych vám o tom řekla; abyste však již neměl proč se se mnou vadit, nepromluvíme o tom víc ani slovo.

Když Maur rozvážil, jak naléhavě se zas jeho žena přimlouvala za velitele škadrony, dovtípl se, že mu praporečník chtěl oním výrokem naznačit, že je Disdemonu do velitele zamilována. Zmocnila se ho hrozná trudnomyslnost a snažil se praporečníka přimět k jasnější řeči. Praporečník, rozhodnut škodit ubohé paní, předstíral napřed, že nechce říci nic, co by se Maura dotklo, a pravil, dává na srozuměnou, že se dal pohnout jeho naléháním:

– Nepopírám – nevýslovně mě trápí, že vám mám říci pravdu, která vás bude bolet víc než co jiného. Vy však trváte na tom, abych promluvil, a péče, kterou jsem povinován vám, svému pánu, a vaší cti, mi rozvazuje jazyk. Nemohu se dále zpronevěřovat ani vašemu rozkazu ani své povinnosti. Vězte tedy, že vaše paní není pro nic jiného sklíčena, že velitel škadrony upadl u vás v nemilost, než proto, že ji těšilo pobývat v jeho přítomnosti, kdykoliv přišel do vašeho domu. A stejně jeho těšilo pobývat s vaší ženou, které se zmrzela vaše tmavá pleť.

Ta slova ranila Maura hluboko do srdce. Ale aby se dověděl více (v jeho duši vyklíčilo podezření, a proto věřil, že mu praporečník říká čistou pravdu), pravil s planoucím pohledem:

– Sám nevím, proč ti nevyrvu z úst ten drzý jazyk, který zneuctívá mou paní takovou pomluvou!

– Nečekal jsem jiný vděk za svou obětavou službu, veliteli, řekl praporečník, ale tak mi kázalo vědomí povinnosti a vřelé přání chránit vaši čest. Opakuji vám, že je tomu tak, jak jste slyšel, a jestli vám vaše paní klamnými projevy své lásky zaslepila oči natolik, že dobře nevíte to, co byste měl, neznamena to ani v nejmenším, že vám já neříkám pravdu. Neboť onen velitel škadrony mi to sám řekl, jako člověk, který nepokládá své štěstí za dovršeno, neschvělí se s ním někomu jinému. On se svěřil mně. A kdybych se nebyl obával vašeho hněvu, byl bych ho za to po zásluze zabil, hned jak mi to řekl. Uvědomil jsem vás o věci, která se vás týká víc než kohokoliv jiného, a za to se mi dostává věru špatné odměny. Lituji, že jsem nemlčel – neboť kdybych býval mlčel, nebyl bych na sebe uvalil vaši nemilost.

– Jestli se nepostaráš, abych viděl na vlastní oči to, co's mi vypravoval, vykřikl rozzlobený Maur, přísahám, že ti ukáži, oč lépe by ti bylo, kdyby ses byl narodil němý!

– Snadno bych to byl dokázal, řekl ničema, dokud chodíval do vašeho domu, ale už jste ho vyhnal – ne za to, zač zasloužil, nýbrž z mnohem bezvýznamnějšího důvodu – a teď je mi velmi za těžko přesvědčit vás, že se těšil s Disdemonou, kdykoliv jste jim k tomu dal příležitost. Dnes vidí, že je vám protivný, a proto je mnohem ostražitější. Než i tak neztrácím naději, že se mi podaří, abyste viděl na vlastní oči vše, čemu nechcete věřit.

A s těmi slovy se rozešli. Ubohý Maur odešel domů, jako by byl zasažen nejostřejším šípem, očekává den, kdy mu praporečník připraví podívanou, jež ho měla navždy uvrhnout do neštěstí. A praporečníku zas působilo nemenší útrapy vědomí, jak žárlivě paní Disdemonu střeží svojí cudností. Připadalo mu nemožné přesvědčit Maura nějakým názorným příkladem o pravdivosti všech lží, které mu namluvil. A rozváživ si věc s nejrůznějších stran, ustanovil se na novém darebáctví.

Jak bylo řečeno, Maurova žena často chodívala domů k praporečnickově ženě a pobývala s ní velkou část dne. Praporečník si všiml, že s sebou pořád nosí kapesníček, a věděl, že je to

Giovanbattista Giralaldi Cinthio, „Povídka o Maurovi“ z knihy *Hecatommithi* (1565)

daT od Maura. Ten kapesníček byl vypracován po maurském způsobu a byl velmi drahý paní i Maurovi.

Praporečník se rozhodl, že jí kapesníček potají vezme a že ho použije jako zbraně ke konečné ráně proti ní. Praporečnickova dceruška byla ve velké oblibě u Disdemony. Jednou, když tato nešťastná dáma byla na návštěvě v rodině onoho podlého praporečníka, vyzvedl malé děcko na ruku a podal je Disdemoně. Ta dítě vzala a přitiskla k hrudi. V témž okamžiku vytáhl zrádný muž obratnou rukou kapesníček, který měla za pasem, tak chytře, že to nezpозorovala, a pln radosti odešel.

Nic netušící Disdemonu se vrátila domů a zabrána do jiných myšlenek, na kapesníček zapomněla. Ale za několik dní, když jej hledala a nenašla, polekala se, že by se Maur mohl na něj ptát, jak často dělával. Mezitím zlý praporečník, využívaje vhodné příležitosti, odešel k veliteli škadrony a s vychytralou zlomyslností nechal kapesník ležet na jeho lůžku. Velitel škadrony nepostřehl tento uskok. Až druhý den ráno, když vstával z lože, kapesník upadl na zem a on na něj šlápl. Nedovedl si představit, jak se kapesník dostal do jeho domu. Protože věděl, že je Disdemonin, rozhodl se vrátit jí ho. Vyčkal, až Maur odejde z domu, načež zašel k zadnímu vchodu a zaklepal. Zdá se, že sám osud se spikl s praporečníkem, aby přivodil smrt nešťastné Disdemony. Právě v tu chvíli se vrátil Maur domů a když zaslechl klepání na zadní dveře, přistoupil k oknu a vztekle zavolal: – Kdo to klepe? – Velitel škadrony poznal Maurův hlas a lekl se, že by Maur mohl sejít dolů a napadnout ho; dal se proto na útěk bez jediného slova. Maur seběhl dolů, otevřel dveře, vyběhl na ulici a rozhlížel se, ale marně. Vrátil se tedy rozvztekl domů a ptal se ženy, kdo to klepal na dveře. Disdemonu po pravdě odvětila, že neví. Ale Maur řekl: – Zdálo se mi, že je to velitel škadrony.

– Nevím, odpověděla Disdemonu, – zda to byl on, nebo někdo jiný.

Maur zadržel svou zuřivost, byť byla sebevětší, neboť nechtěl nic podniknout, aniž se poradil s praporečníkem, k němuž okamžitě odspěchal. Vylíčil mu, co se přihodilo, a prosil ho, aby vyzvěděl od velitele škadrony všechno, co souviselo s tou událostí. Praporečník, jásaje radostí nad tou příhodou, slíbil Maurovi učinit vše, co na něm žádal. Jednoho dne využil vhodné příležitosti a navázal rozhovor s velitelem škadrony, zatím co Maur byl tak ukryt, že je mohl vidět i slyšet, jak mluvili. A ačkoli praporečník hovořil o všem možném, jen ne o Disdemoně, neustále se hlasitě smál, předstíral udivení a dělal nejrůznější posušky hlavou i rukama, jako by naslouchal nějaké zázračné historce. Jakmile Maur viděl, že velitel škadrony odešel, přistoupil k praporečnickovi, aby vyzvěděl, o čem vlastně mluvili. Praporečník po dlouhém Maurově naléhání konečně pravil: – Nic přede mnou neskrýval a řekl mi, že často navštěvoval vaši ženu, kdykoliv jste odešel z domu, a že při poslední takové příležitosti mu dala ten kapesník, který jste jí věnoval, když jste se s ní oženil.

Maur praporečnickovi poděkoval a zdálo se mu zřejmé, že nebude-li Disdemonu mít kapesník, vše, co mu praporečník řekl, je pravda. Proto jednou po večeři, hovoře se svou ženou o různých věcech, zeptal se jí na kapesník. Nešťastná dáma, která se této chvíli velice obávala, zrudla při jeho otázce jako oheň; a aby skryla šarlat svých tváří, na něž se Maur upřeně díval, běžela ke své truhle a předstírala, že hledá kapesník. Po dlouhém hledání pravila: – Nevím, co se s ním stalo – nemohu jej najít. Nevzal jste ho snad náhodou vy? – Kdybych ho byl vzal, řekl Maur, – proč bych se po něm ptal? Však vy se po něm podíváte lépe někdy jindy.

Když odešel od Disdemony, začal uvažovat, jak by jí měl usmrtit a stejně tak i velitele škadrony, aniž by mohl být obviněn z jejich smrti. A jak tak přemýšlel dnem i nocí, nemohl zabránit, aby jeho žena nezpозorovala, že se k ní nechová tak jako dříve. Disdemonu znovu a znovu opakovala. – Co se s vámi děje? Co vás trápí? Jak to přijde, že vy, který jste býval tím nejlehkomyslnějším člověkem na světě, upadáte teď do melancholie?

Maur předstíral různé důvody, když odpovídal na ženiny otázky. Avšak ona nebyla spokojena a ačkoliv věděla, že nezavdala Maurovi nižádné příčiny jakýmkoliv činem nebo

Giovanbattista Giralaldi Cinthio, „Povídka o Maurovi“ z knihy *Hecatommithi* (1565)

skutkem, aby ho tak zarmoutila, přece se obávala, že se mu omrzela. A říkala praporečnickově ženě: – Nevím, co si mám o Maurovi myslet; býval ke mně samá láska, ale v posledních několika dnech se z něho stal docela jiný člověk. A velmi se obávám, že se stanu výstražným příkladem pro mladé dívky, aby se nevdávaly proti přání rodičů, a že italské dámy se na mně poučí, aby se neprovdávaly za muže, který je nám cizí svou přirozeností a způsobem života. Ale protože vím, že Maur je v tak přátelských vztazích k vašemu manželovi a všechno mu sděluje, prosím vás, abyste mi neodepřela přátelskou pomoc, jestliže od něho uslyšíte cokoli, o čem byste mne mohla zpravit. – A jak to říkala, hořce zaplakala.

Praporečnickova žena, jež znala celou pravdu (protože její manžel jí chtěl použít při úkladech o Disdemoninu smrt), nemohla souhlasit s takovým plánem. Neodvážila se však nic říci ze strachu před svým manželem. Vše co řekla, bylo: – Střezte se zavdat svému muži jakoukoli příčinu k podezírání a naopak mu dávejte všemožně najevo svou věrnost a lásku. – Vždyť já tak vskutku činím, odvětila Disdemonu, ale není to nic platné.

Zatím se Maur usilovně snažil, aby se ujistil v tom, co by tak rád shledal nepravdivým. Prosil praporečníka, aby mu umožnil spatřit kapesník v rukou velitele škadrony. To byl obtížný úkol pro zlého praporečníka; nicméně slíbil, že vynaloží všechny prostředky, aby přesvědčil Maura o pravdivosti svého tvrzení.

Stálo se, že velitel škadrony měl doma manželku, jež uměla přenádherně vyšívat na kmentu. Když uviděla kapesník, který patřil Maurově ženě, rozhodla se, že jej obdělá dřív, než bude vrácen. I zpozoroval ji praporečník, jak stojí při této práci u okna, kde mohla být viděna z ulice všemi mimojdoucími, a upozornil na ni Maura, jenž tím byl úplně přesvědčen o vině své ženy. Poté se domluvil s praporečníkem, že zabijí Disdemonu a velitele škadrony, odplácejíce jim to, co si, jak se zdálo, zasloužili. Maur prosil praporečníka, aby zabil velitele škadrony, a slíboval mu za to věčný vděk. Avšak praporečník z počátku odmítal podniknout tak nebezpečný kousek, poněvadž velitel škadrony byl mu rovnocenný v zacházení se zbraní i odvahou. Až konečně po mnohých prosbách a bohaté odměně ho Maur přemluvil k tomu, že slíbil pokusit se o ten čin.

Když byl, učinil toto rozhodnutí, vyšel praporečník jedné temné noci s mečem v ruce a potkal velitele škadrony, jdoucího za nevěstkou. Tu mu zasadil do pravého stehna ránu, která mu odřízla nohu a povalila jej na zem. Chystal se zkrátit mu život, avšak velitel škadrony, jsa odvážný muž, zvyklý pohledu na krev a smrt, vytasil svůj meč a přes své zranění se stále a dále bránil, volaje přitom velkým hlasem: – Jsem vražděn! Když praporečník slyšel Jak přibíhají lidé a nějací vojáci, kteří byli ubytováni v okolí, vzal do zaječích, aby nebyl chycen. Po chvíli se však obrátil a připojil se k davu, předstíraje, že byl rovněž přilákán hlukem. Když uviděl, že velitel škadrony má uříznutou nohu, usoudil, že není-li ještě mrtev, pak rána zajisté ukončí jeho život; zatím co mu přitom srdce překypovalo radostí, dával najevo soucit s velitelem škadrony, jako by to byl jeho bratr.

Záhy ráno se rozšířily po celém městě zprávy o této události a došly i k sluchu Desdemoninu. A ona, jsouc něžného srdce a málo se nadávši, že by ji cokoli zlého mohlo postihnout, projevovala nad tím neštěstím největší zármutek. To však jen posilovalo Maurovo podezření. I odešel vyhledat praporečníka a řekl mu: – Víte, že moje žena se tak rmoutí nad nehodou velitele škadrony, že se málem pomátla na rozumu?

– A co byste mohl jiného očekávat, když víte, že mu náleží celou svou duši? – odvětil praporečník.

– Vskutku, celou duši! – vzkřikl Maur. – Vyženu jí tu duši z těla! Ať nejsem muž, nedokážu-li sprovodit tu bídnicu se světa.

Poté se radili o jednom prostředku po druhém, o jedech a dýkách, jimiž by usmrtili ubohou Disdemonu, avšak nemohli se na ničem dohodnout. Konečně praporečník pravil:

– V mé hlavě se rodí nápad, který vás uspokojí a nevzbudí žádného důvodu k podezření. Je takový: dům, v němž bydlíte, je velice starý a strop ve vašem pokoji má mnohou spáru.

Giovanbattista Giralaldi Cinthio, „Povídka o Maurovi“ z knihy *Hecatommithi* (1565)

Navrhují, abychom vzali punčochu, naplnili ji pískem a bili jí Disdemonu tak dlouho, až umře; tak nebudou na jejím těle žádné stopy násilí. Až bude mrtva, můžeme strhnout část stropu a vyvolat tak zdání, jako by spadl na její hlavu trám a usmrtil ji. Na vás nemůže spočinout podezření, ježto všichni lidé budou přičítat její smrt náhodě.

Maurovi se zalíbilo v této kruté radě a čekal jen na vhodný okamžik, aby provedl úklad. Jedné noci, když odešel s Disdemonou na lože, praporečník, kterého schoval v alkovně přiléhající k ložnici, ztropil hluk podle předem připraveného záměru. Tu řekl Maur své ženě:
– Slyšela jste ten hluk?

– Vskutku jsem jej slyšela, odpověděla.

– Vstaňte, pravil Maur, a jděte se podívat, co to je. Nešťastná Disdemona vstala s lůžka a v okamžiku, kdy se blížila k alkovně, vyřítil se praporečník a jsa silný a otrlých nervů, udeřil ji, surově do zad vakem naplněným pískem. Disdemona upadla hned na zem, sotva popadajíc dechu. Avšak slabým hlasem, který jí zbýval, zvolala na Maura o pomoc. Ale Maur vyskočil s lože a zakřičel: – Ty nejzhýralejší ze všech žen, teď tvá faleš dochází zasloužené odplaty. To je odměna ženám, které předstírají lásku a nasazují parohy na čela svých manželů.

Ubohá dáma, slyšíc tato slova a cítíc, že se blíží její konec (neboť praporečník jí zasadil další úder), dovolávala se spravedlnosti nebes – ježto spravedlnost pozemská ji opustila – aby dosvědčila svou věrnost a pravdivost; a když tak volala nebesa za svědka, zpustlý praporečník jí dal třetí ránu, pod níž klesla mrtva na podlahu.

Potom praporečník a Maur položili Disdemonu na postel, poranili ji viditelně na hlavě a strhli část stropu ložnice, tak jak se byli smluvili. Nato začal Maur hlasitě křičet o pomoc, volaje, že dům se boří. Když sousedé uslyšeli ten povyk, všichni přiběhli a našli Disdemonu ležící mrtvou pod trámem – pohled to, který naplnil všecka srdce zármutkem, neboť byl znám ctnostný život té nebohé dámy.

Následujícího dne byla Disdemona pohřbena, jsouc provázena ke hrobu obecným smutkem všech lidí. Avšak nebesa, ten spravedlivý pozorovatel všech srdcí, nechtěla tomu, aby tak ošklivý skutek zůstal bez trestu. Zanedlouho Maur, kterého Disdemona milovala více než svůj vlastní život, pocítil takový žal z její ztráty, že začal chodit kolem dokola jako zbavený rozumu, prohledáváje každý kout v domě. Uvažoval ve svých myšlenkách, že praporečník byl toho příčinou, proč zároveň s Disdemonou ztratil veškerou radost ze života, a pojal tak hlubokou nenávist k tomu podlému muži, že nemohl snést ani Jediného pohledu na něj. A nebýt to pro strach z neporušitelných zákonů benátské Signorie, byl by ho rovnou zabil. Protože však nemohl provést beztrestně takový čin, zbavil ho alespoň jeho hodnosti a nechtěl mu dovolit setrvat ve své kompanii. Tím vyrostla mezi oběma taková nenávist, že si nelze představit větší ani smrtelnější.

Praporečník, ten největší padouch ze všech špatných lidí, obrátil nyní své myšlenky k tomu, jak by ublížil Maurovi. Vyhledal velitele škadrony, jehož rána se již zahojila a jenž chodil na dřevěné noze na místě té, která mu byla useknuta, a oslovil ho, řka:

– Je na čase, aby ses pomstil za svou ztracenou nohu; odjedeš-li se mnou do Benátek, prozradím ti zlosynovo jméno, které se neodvažují vyslovit zde pro mnohý důvod, a předložím ti důkazy.

Velitel škadrony, jehož zlost se prudce vrátila, aniž věděl proč, poděkoval praporečníkovi a odjel s ním do Benátek. Když tam dorazili, praporečník mu sdělil, že to byl Maur, kdo mu usekl nohu, poněvadž pojedl podezření, že s ním má Disdemona poměr; proto ji zabil a pak rozšířil zprávu, že spadl strop a usmrtil ji. Když to velitel škadrony uslyšel, obžaloval Maura u Signorie, že mu usekl nohu a že zavraždil svou ženu; a volal praporečníka za svědka, aby potvrdil pravdu jeho výpovědi. Praporečník prohlásil, že obojí je pravda, neboť Maur mu prý předem prozradil celý svůj záměr a snažil se ho přesvědčit, aby oba zločiny spáchal; a když pak sám zabil svou ženu ze žárlivosti, jež ho posedla, vyprávěl mu o tom, jak přivodil její smrt.

Giovanbattista Giralaldi Cinthio, „Povídka o Maurovi“ z knihy *Hecatommithi* (1565)

Benátská Signorie, když uslyšela o ukrutnosti spáchané barbarami na dámě jejich města, nařídila, aby Maurovi byly na Cypru spoutány ruce a aby byl přivezen do Benátek, kde se snažila vynutit z něho pravdu mnohým mučením. Avšak Maur, snášející všecka muka s neutuchající odvahou, popřel celé obvinění tak rozhodně, že žádné doznání z něho nemohlo být vynuceno. Nicméně, ačkoliv svou vytrvalostí a pevností unikl smrti, byl po několika dnech věznění odsouzen k věčnému vyhnanství, v němž byl nakonec zabit Disdemoniným příbuzným, tak jak zasluhoval.

Praporečník se vrátil do své rodné země a pokračoval ve svém lotrovství: obvinil jednoho ze svých druhů, že prý se ho snažil přimět k tomu, aby zabil jeho nepřítele, jenž byl vznešeného rodu. Poté byl tento jeho druh zatčen a poslán na mučidla. Když však popřel pravdivost praporečnickovy obžaloby, praporečník sám byl rovněž podroben mučení, aby prokázal pravdu toho, co ve své obžalobě vypověděl. I byl tak mučen, že jeho tělo puklo ve dvě, a byl pak odnesen z vězení a poslán domů, kde zahynul bídou smrtí.

Tak nebesa pomstila Disdemoninu nevinost. A všechny tyto příhody vyprávěla se vším obeznámená praporečnickova žena po jeho smrti, tak jak jsem to zde pověděl.